

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Via e-post
Fi,registrator@regeringskansliet.se

Er ref/DNR: FI 2016/0365/S1
NNR DNR: 2016/244
Datum: 2017-02-14

Beträffande remiss av betänkandet Översyn av Skattereglerna för delägare i fåmansföretag (SOU 2016:75)

Näringslivets Regelnämnd NNR har fått möjlighet att yttra sig över det aktuella betänkandet och önskar att lämna följande synpunkter i det aktuella ärendet.

Inledning och bakgrund

I det aktuella ärendet återfinns ett flertal ändringar som berör de s.k. fåmansskattereglerna och som brukar benämnas 3:12 reglerna. Dessa regler har varit föremål otaliga ändringar allt sedan de tillkom efter skattereformen i början på 90-talet. Regelverket består av flera parametrar och alternativ som de skattskyldiga ska beakta vid och inför sin årliga deklaration, vidare påverkar även regelverket omstruktureringar som generationsskiften och förvärv. Mot denna bakgrund kan ändringar få betydelse för entreprenörskap och samhällsekonomin i bred bemärkelse. Grundfrågan är att Sverige har ett dualistiskt skattesystem med skilda skattesatser på arbete och kapital vilket skapar den grundläggande komplexiteten. Det kan dock starkt ifrågasättas det lämpliga med att delägare/företagare ska beskattas progressivt för sina arbetsinsatser i likhet med vad som gäller löntagare. Entreprenörskap innehåller ett väsentligt moment av risktagande men regelverket har i princip sedan dess tillkomst negligerat denna väsentliga skillnad i synen på beskattning av arbete.

Förslagen och problembilden

I det aktuella betänkandet presenteras ett stort antal förslag. NNR finner att det finns såväl positiva som negativa förslag i den flora som utredningen presenterat. NNR finner att förslagen är av komplex natur och vi väljer att kommentera huvuddragen av det som presenterats.

NNR kan konstatera att direktiven lyfter fram en tydlig beställning och pekar ut en problembild med att nuvarande utformning medverkat till en ökad skatteomvandling från arbetsinkomster till kapitalbeskattning. Regeringen önskar således förslag på åtgärder som förhindrar en sådan omvandling och som vidare ska medverka till en ökad beskattning på

fåmansföretag. Av direktiven framgår vidare att förslagen från utredningen förväntas medverka till förutsättningar för att öka sysselsättning, högre tillväxt och ökat entreprenörskap. NNR ser det som mycket komplicerat att försöka beakta de riktlinjer som kommittédirektiven lyfter fram eftersom det finns en tydlig och inbyggd i konflikt i beställningen.

Vi finner att det särskilda yttrande som experterna – Annika Fritsch, Richard Hellenius, och Ulla Werkell – mycket väl lyfter fram flera av de frågor och invändningar som kan resas med anledning av förslagen och kopplat till utredningens uppdrag. Från deras framställning tycks det vara tydligt att reformen som funnits på plats sedan år 2006 kan anses varit positiv för samhället med god utveckling vad avser skatteintäkter och antalet sysselsatta i dessa bolag. Utredningen föreslår som nämnts ett stort antal förslag för att kunna uppfylla de önskemål direktiven framhåller. Flera förslag i betänkandet kommer sammantaget medföra en högre beskattning för många delägare och det finns således en betydande risk i förlängningen för sämre förutsättningar för små- och medelstora företag att kunna utvecklas. Med tanke på de utmaningar Sverige har att hantera och behovet av fler växande företag måste frågan resas om förslagen kan anses vara motiverande och legitima.

Huvudförslagen får anses vara att schablonbeloppet sänks i förenklingsregeln till 1,75 inkomstbasbelopp (IBB) och vidare får inte samma person använda förenklingsregeln och huvudregeln för beskattning av inkomster från olika företag.

En annan väsentlig del är krav på ökat uttag av lön som följer med att kraven ändras från 9,5 IBB till 15 IBB, vilket sannolikt av många aktiva delägare i olika verksamheter ses som främmande nivåer vad gäller lön. Här kan det ifrågasättas om förslaget kan anses ligga i linje med kraven på balans och avvägning som följer av kommittédirektiven. Med hänsyn till behovet av fler växande företag har NNR svårt att se att utredningen på ett välgrundat sätt förhållit sig till önskemålen med balans som direktivet lyfter fram.

Ökad beskattning föreslås och det medför att skatten ökar från 20 % till 25 % på kvalificerade andelar som bör ses i kombination med krav på ökat löneuttag av delägarna. Även detta medför att beskattningen ökar på ett väsentligt och oönskat sätt enligt vår mening.

Regler beträffande kapitalandelskrav på 4 % som infördes så sent som år 2014 efter en intensiv debatt föreslås nu tas bort. NNR finner det vara ett välkommet initiativ att ta bort denna regel. Samtidigt måste ställningstagandet från utredningen peka på att reglerna aldrig borde införts. Enligt NNR är det ett tydligt exempel på de otaliga ändringar som genomförts i fåmansskattereglerna och som bidrar till att öka komplexiteten över tid samt skapar en grundläggande risk i beskattningen av fåmansföretag.

Effekter av förslagen

Detta regelkomplex består av olika detaljer som tillsammans samvarierar och skapar en materia som är svår att penetrera. Över tid brukar det i sådana typer av regelverk nästan alltid uppstå oavsiktliga konsekvenser och det är svårt att övervaka systemen samt förutsäga något om effekterna vid olika ändringar. NNR bedömer att fåmansskattereglerna är en av de mest komplexa lagstiftningarna som berör företag och som väldigt få företag/delägare själva klarar av att hantera, vilket i sig medför ett rättssäkerhetsproblem.

Det är naturligtvis svårt att förutsäga något om framtiden och hur företag och dess delägare med olika förutsättningar kommer att agera med hänsyn till de presenterade förslagen. Men i detta fall med hänsyn till de sannolikt stora effekterna för samhällsekonomin gäller det att vara ödmjuk inför komplexiteten i regelverket och både kvantitativt och kvalitativt brett försöka redovisa möjliga effekter.

Utredningen gör ett seriöst försöka att tydliggöra effekterna av denna relativt abstrakta materia med olika typexempel (avsnitt 13) och med utgångspunkt från modellberäkningar som beräknas i konsekvensutredningen (avsnitt 19). NNR har respekt för utmaningen i att försöka skatta effekterna i denna komplexa omvärld.

NNR finner dock att frågan om effekter är lite fångad av de beräkningsgrunder som härstammar och främst är kopplat till budgetpropositionen, vilket primärt finns för en försiktig syn kopplat till dynamiska effekter och vilket värde som dessa ska kunna tillmätas i olika reformer. Vi kan ha respekt för dessa när de tillämpas på frågan om hushållning med allmänna medel, men vid negativa dynamiska effekter som sannolikt kommer uppstå i detta ärende med ökad beskattning på fåmansbolag blir beräkningsgrunderna missvisande och kan ge en förenklad bild. Det gäller sannolikt både effekter för fåmansbolagen och dess delägare samt effekterna på statsfinanserna. Frågan måste därför väckas hur starka och robusta skattningarna kan anses vara och en känslighetsanalys hade därför varit mycket välkommen och värdefull. Utredningen redovisar i konsekvensanalysen utfallet på olika dimensioner som bransch och geografiskt härkomst. Här menar vi att det hade varit mycket önskvärt om utredningen redovisat spridningen för de genomsnittliga värden som beräknas. På detta sätt kan omvärlden få en uppfattning om osäkerheten i redovisade beräkningar. Hur många som vinner respektive förlorar och hur det fördelar sig borde vara en central punkt att förhålla sig till om utredningen verkligen haft ambitionen att åstadkomma ett balanserat förslag.

Därtill måste frågan resas om påverkan av och på sådant som berörda skattningar har avgränsat bort med de antagande som berörs av punkt 3 på s.406. Här finns tydliga kopplingar till hur arbetsutbudet kan påverkas och andra anpassningar som sannolikt kommer att äga rum men med tydliga effekter på berörda företag och den beskattning som här totalt betalas in av berörd krets. Utredningen skattar de ökade skatteintäkterna till ca 4.9 mdkr, men NNR menar att intäkterna sannolikt blir väsentligt lägre genom förslagen kopplat till krav på ökad lönesumma och ökad beskattning på kvalificerade andelar. I förlängningen ger det sämre incitament till att öka antalet anställda i berörda företag, vilket talar för att skatteintäkterna i slutändan blir mindre. Med tanke på att de flesta arbetstillfällena sedan länge skapas i mindre företag kan det i förlängningen medföra sämre tillväxt i Sverige eftersom så många företag är klassade som fåmansbolag.

En annan dimension kopplat till förslagen berör förmågan att kunna attrahera delägare att gå in i berörda verksamheter. Enligt NNRs uppfattning är det en central fråga kopplat till förutsättningar för entreprenörskap och tillväxt. Vi måste tyvärr konstatera att konsekvensanalysen hanterar denna fråga på ett otillfredsställande sätt. Avkastning efter skatt minskar, vilket förändrar relativpriset till andra investeringar. För dessa ägare som relativt sett har en mindre likviditet i sitt aktieinnehav och ägande borde det snarare tala för att det behövs en riskpremie i form av högre avkastning för att gå in i detta ägandeskap. För delägarekretsen minskar avkastningen med förslagen, vilket med hänsyn till kapitalmarknadens funktionssätt kan medföra att dessa medel över tid allokeras och söks till andra former av investeringar. NNR är medveten om att det är svart att kvantifiera denna fråga, men likväl borde den behandlas av utredningen och belysas med ett kvalificerat kvalitativt resonemang som tar upp

denna vitala indirekta effekt. Frågan om riskvilligt kapital är hur som helst en central parameter för att skapa goda förutsägningar att bygga och utveckla entreprenörskap.

Avslutning

NNR finner att det finns delar i förslaget som skulle medföra till att beskattningen för vissa typer av fåmansföretag och dess delägare kan öka på ett betydande sätt. Det finns således betydande risker med att ändra i aktuellt regelverk. Med tanke på globalisering och digitalisering är även de nationella institutionerna med skattesystemet utsatt för konkurrens. Sverige har redan i förhållande till omvärlden en högre beskattning på ägande och för kapital. Mot denna bakgrund avstyrker NNR utredningens förslag som medför att beskattningen ökar.

Näringslivets Regelnämnd

Tomas Lööv